

melser i Fabrikloven og Bageriloven, og der findes ogsaa en Bestemmelse i Lønningsloven af 1919 om, at Arbejderne i det mindste skal have en Hviledag om Ugen. Dette forholdsvis lille Lovforslag synes jeg derfor maa kunne betragtes som et Supplement til vor øvrige Lovgivning, og man skulde derfor ikke tro, at Partierne vilde se rent politisk paa denne Sag.

Medens den Lovgivning, vi har, kun omfatter Virksomheder, hvor der beskæftiges over 4 Personer, vil det foreliggende Lovforslag komme til at omfatte ogsaa de smaa Værksteder og Virksomheder, hvor der beskæftiges indtil 4 Personer, og det forekommer mig, at disse Mennesker har Krav paa, at Rigsdagen stiller dem paa samme Maade som de Mennesker, der arbejder i større Virksomheder. Jeg tilhører selv et Haandværksfag — der er jo dog endnu en Del af dem tilbage —, og jeg forsikrer, at det er yderst faa Arbejdsgivere i dette Fag, der er i Stand til at beskæftige over 4 Svende, de aller fleste beskæftiger kun et Par Stykker. Disse Arbejdere har altsaa for Tiden ingen lovfæstet Hviledag, de er underkastet Mesterens Villie paa det Omraade, ganske vist med nogle Modifikationer, som jeg senere skal omtale. Disse Værksteder er som oftest meget daarlige, de befinder sig enten i dybe Kældere eller oppe paa Loffer, hvor der ikke er saa gode hygiejniske Forhold som i større Virksomheder — ogsaa dette maa være en Grund til at vedtage dette Lovforslag —, og disse Lokaler mangler som oftest baade Luft og Lys, og det er beklageligt, at man ikke kan gribe ind paa dette Omraade. Vi er vel dog alle sammen enige om, at en Arbejder, som har sit Arbejde i en saadan lille Virksomhed, er et Menneske, der er udstyret paa samme Maade som de, der arbejder i de større Virksomheder. Hvile trænger vi alle til, det vil sikkert alle her i Rigsdagen erkende; thi ogsaa her i Rigsdagen har vi somme Tider mere end 8 Timers Arbejde og ogsaa Natarbejde, saa uden Kendskab til, at Mennesket trænger til Hvile, er vi ikke. Fra Organisationernes Side er der imidlertid sat visse Grænser for Arbejdstidens Længde. idet der i de senere Aar indenfor alle Fag er truffet Aftaler i Lønoverenskomsterne gaaende ud paa, at hvis der skal arbejdes paa en Søndag eller en Helligdag, skal der betales et Tillæg af 50 eller 100 pCt. til den almindelige Løn. Dette har selvfølgelig bevirket en Indskrænkning af Søndagsarbejdet, som for en Snes Aar siden var ret almindeligt. Jeg har selv

arbejdet i saadanne Virksomheder, hvor man som Regel ikke saa Mesteren de 6 Dage om Ugen, men Lørdag Aften mødte han paa Værkstedet og sagde: Ja, de Herrer maa gøre mig den Tjeneste at komme og arbejde i Morgen, for jeg har meget travlt. Og det var egentlig den eneste Dag, han selv arbejdede med.

Det var jo fortvivlede Forhold den Gang, men dem er vi heldigvis nu kommet ud over. Dette kan vi imidlertid ikke takke Rigsdagen eller Lovgivningen for, det er Arbejderklassen selv, som gennem sine Organisationer har afskaffet dette System, og nu kommer man og kræver, at Rigsdagen skal gøre det lovligt. Det er ganske givet, at der er visse Virksomheder, hvor det er nødvendigt at arbejde om Søndagen. Jeg skal saaledes nævne, hvorledes det ved Paasketid er almindeligt at foretage Reparationer i Butikker, fordi der er lukket i Helligdagene, og dertil kræves Bygningshaandværkere som Malere, Tapetsere, Snedkere og forskellige andre. At disse Haandværkere skal kunne udføre dette Arbejde, er givet, men det er heller ikke forbudt i Lovforslaget, for der kan jo dispenseres ret betydeligt derfra, og det eneste, Lovforslaget kræver, er, at de paa-gældende Haandværkere saa skal have en Fridag paa en anden Tid af Ugen, og det kan meget vel lade sig gøre, uden at der sker nogen Skade for nogen. Desuden lever vi i en Tid, hvor der desværre er rigeligt med Arbejdskraft, og der er en Del Arbejdsgivere, navnlig indenfor den lille Industri og det lille Haandværk, der nødig vil antage flere Folk i deres Virksomhed, de vil hellere udnytte den Arbejdskraft, de har, til det yderste. Men det er ikke rigtigt saaledes at udnytte den Arbejdskraft, der tilfældigvis findes paa et bestemt Værksted eller en Fabrik, blot for at holde dem, der gaar arbejdsledige, udenfor. Der er altsaa Arbejdskraft nok, som man kan faa til at arbejde i Helligdagene.

Ser vi paa de Virksomheder, som arbejder paa saadanne Tider af Døgnet, hvor der ellers ikke arbejdes, som f. Eks. vore Sporveje, der som Regel kører det halve af Natten og hele Dagen, vil vi se, at der har man for længe siden indført den Ordning, at der er en Hviledag for hver sytten Dag — altsaa, en nok saa human Ordning som den, der foreslaas i dette Lovforslag, og andre Virksomheder, som f. Eks. Transportvirksomheder, har allerede taget Hensyn til denne humane Ordning, saa i Virkeligheden kan der ikke siges noget reelt imod, at dette Lovforslag ophøjes til Lov.